

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 31. maj 2018

Miljø- og fødevarerministerens besvarelse af spørgsmål nr. 585 (MOF alm. del) stillet 4. april 2018 efter ønske fra Carsten Bach (LA).

Spørgsmål nr. 585

”Vil ministeren helt overordnet kommentere oplysningerne i artiklen ”Objektive målinger kan hvidvaske landbruget for kvælstofforurening” bragt i Effektivt Landbrug den 31. marts 2018 og specifikt kommentere oplysningerne om, at Slesvig-Holsten har 1.700 målepunkter/brønde, hvori der med en årlig omkostning på 10 mio. euro udtages i alt 200.000 prøver pr. måned til overvågning af bl.a. kvælstofudvaskning fra landbrugsjorden? Dette ønskes særligt sammenlignet med danske forhold, herunder målemetode/system, antal målinger og pris.”

Svar

Jeg har forelagt Miljøstyrelsen spørgsmålet for at få afklaret, om omfanget af den overvågning, de tyske myndigheder foretager, svarer til det, der er anført i omtalte artikel.

Miljøstyrelsen er af de tyske myndigheder med ansvar for overvågningen blevet oplyst, at der hvert år overvåges omkring 150 stationer beliggende i vandløb. Omkring 20 af dem overvåges fast hvert år på grund af rapportering af næringsstof og metalbelastninger til HELCOM og OSPAR. For de andre 130 foretages overvågningen i en treårig cyklus mellem de tre vandløbsdistrikter (RBD), Elbe, Eider og Schlei/Trave i Slesvig-Holsten. I 2018 fokuseres på vandløb i RBD Schlei/Trave, i 2017 var der fokus på vandløb i RBD Elbe, og i 2016 var der fokus på vandløb i RBD Eider. I 2019 bliver fokus igen på vandløb i RBD Eider. Stationerne i vandløb besøges normalt en gang om måneden svarende til 12 målinger af næringsstoffer og andre fysisk-kemiske parametre. De tyske myndigheder ligger inde med data fra ca. 1.200 overvågningsstationer for næringsstoffer i vandløb, som er overvåget siden år 2000.

Miljøstyrelsen har fået oplyst, at mens 20 ud af de 150 vandløbsmålestationer er faste fra år til år, fokuseres prøvetagning for størstedelen af målesteder (ca. 130 målesteder) hvert år på ét af de tre hovedvandoplande i delstaten. Hvert tredje år er overvågningsfokus rettet til det samme hovedvandopland igen. Målestationerne i et hovedvandopland er ikke nødvendigvis de samme, som da man sidst målte i pågældende opland, hvorfor der siden år 2000 er taget prøver fra i alt 1200 målesteder i vandløb i Slesvig-Holsten. At der over en længere periode er målinger fra flere målestationer, end det fremgår af overvågningsprogrammet for ét år, er et forhold, der kan genkendes fra det danske overvågningsprogram.

Sammenlignet med Danmark oplyser Miljøstyrelsen, at efter kontrol af størrelsesforskellene svarer niveauet af den overvågning, der udføres i Slesvig-Holsten, forholdsmæssigt stort set til det danske: I Slesvig-Holsten udføres målinger på ca. 150 stationer om året på et areal, der er ca. 35-40 % så stort

som det danske, op imod ca. 500 stationer i Danmark. Frekvensen for det årlige antal målinger er sammenlignelige med 12-18 prøver pr. år. I Slesvig-Holsten overvåges en station dog i de fleste tilfælde kun hver 3. år mod årlige målinger i Danmark.

Miljøstyrelsen oplyser, at der i Danmark for nuværende ikke anvendes måleresultater til direkte håndhævelse hos den enkelte landbruger. Resultaterne beskriver påvirkningen fra de samlede oplande, der er dækket af målingerne. De tyske myndigheder, som Miljøstyrelsen har kontaktet, afviser ligeledes at anvende måleresultater til direkte regulering af den enkelte landmand. Som i Danmark anvendes resultaterne til generel information om miljøtilstanden.

Danske erfaringer viser, at der er en række tekniske udfordringer ved at foretage målinger af afstrømning fra landbrugsarealer via dræn og drænbrønde. Der skal dels kortlægges, hvor vandet, der måles på i dræn eller drænbrønden, kommer fra. Desuden er det rent måleteknisk svært at måle udløb fra dræn og dermed afgøre, hvor meget vand og dermed kvælstof der udledes til vandmiljøet via dræn. Endelig vil en stor del af vandet, der siver til grundvand ikke ledes via dræn eller brønde, men sive direkte til grundvandet via jorden. Det må således konkluderes, at såfremt der alene måles i drænbrønde på landbrugsjord, beskrives den samlede udledning af næringsstoffer ikke.

For så vidt angår prisen for målinger, oplyser Miljøstyrelsen, at omkostningerne ved etablering og drift af én målestation beløber sig til 50.000-75.000 kr. om året, inkl. etableringsomkostninger og udstyr, prøvetagning, kemisk analyse og bearbejdning af prøverne, så der kan beregnes en transport af vand og næringsstof på målepunktet. De tyske myndigheder har i deres svar ikke givet et overslag over prisen for overvågningsystemet, idet der henvises til, at det af flere grunde er vanskeligt at vurdere.

Jakob Ellemann-Jensen

/

Christian Vind